

The American Way

Professional bowling is terug in de spotlights

Had u er al van gehoord? Amerika is weer een professionele sportcompetitie rijker. In november 2012 presenteerde de Professional Bowlers Association (PBA) haar plannen voor de PBA League, een innovatief concept waarmee zij de bowlingsport een nieuwe impuls hoopt te geven. De PBA League is de nieuwste loot aan de stam van de PBA. Professioneel bowlen heeft in Amerika echter al een lange geschiedenis. The American Way kijkt met u terug naar de lange aanloop naar deze nieuwe profleague.

Door Pieter Verhoogt

Bowlen in Amerika

Amerika kwam met de bowlingsport in aanraking via Europeanen die het spel meebrachten in de koloniale periode. Al in 1841 verbiedt de staat Connecticut *nine-pin bowling* vanwege de associatie met gokken en het criminele circuit. Het verhaal gaat dat creatieve ondernemers vervolgens regels van de wet omzeilden door een extra kegel toe te voegen. Zo ontstond de huidige bowlingvorm, die in Amerika ook wel *ten-pin bowling* wordt genoemd. In 1895 wordt in New York het American Bowling Congress (ABC) opgericht, de eerste bowlingbond die zich bekommert om de uniformering van spelregels, materialen en banen. Omdat de ABC uitsluitend is gericht op mannen, richten veertig vrouwen in 1916 de Women's International Bowling Congress (WIBC) op. Later volgt de Young American Bowling Alliance (YABA) voor jeugdige bowlers. Op 1 januari 2005 gaan deze drie bonden, samen met USA Bowling (nationale teams), op in het United States Bowling Congress (USBC). USBC is sindsdien de nationale bowlingbond. In 2008 telt zij via ruim drieduizend aangesloten lokale organisaties circa 2,6 miljoen actieve leden. Het gaat (weer) goed met bowling. De sport groeit de laatste jaren vooral bij de jeugd met tientallen procenten per jaar. De Amerikaanse bowlingbusiness biedt in 2011 werk aan 78.000 mensen die samen circa 985 miljoen dollar verdienen. De totale omzet werd dat jaar geschat op ongeveer 3 miljard dollar.

De Pro Bowlers Tour is een van de langst lopende televisiedeals ooit

De ontwikkeling van professioneel bowlen

De periode tussen 1940 en 1960 staat bekend als de *golden age of bowling*. Bowlingbanen schieten als paddenstoelen uit de grond en rond 1945 heeft de sport zich in Amerika ontwikkeld tot een ware volkssport. De populariteit werd mede gevoed door toenemende media-aandacht voor de sport. Aan het begin van de jaren vijftig waren op Amerikaanse televisiezenders volop bowlingprogramma's te zien. Deze ontwikkeling maakte de weg vrij voor een professionele competitie. Het was sportondernemer Eddie Elias die het initiatief nam. In 1958, tijdens een bowlingtoernooi in Syracuse (New York), presenteerde hij ten overstaande van zestig aanwezige topbowlers

zijn plannen voor een professionele bowlingcompetitie. Onder de indruk van zijn verhaal besloten 33 spelers direct ieder vijftig dollar te investeren om de organisatiekosten te dekken. Zij werden hiermee levenslang lid van de nieuwe Professional Bowlers Association (PBA).

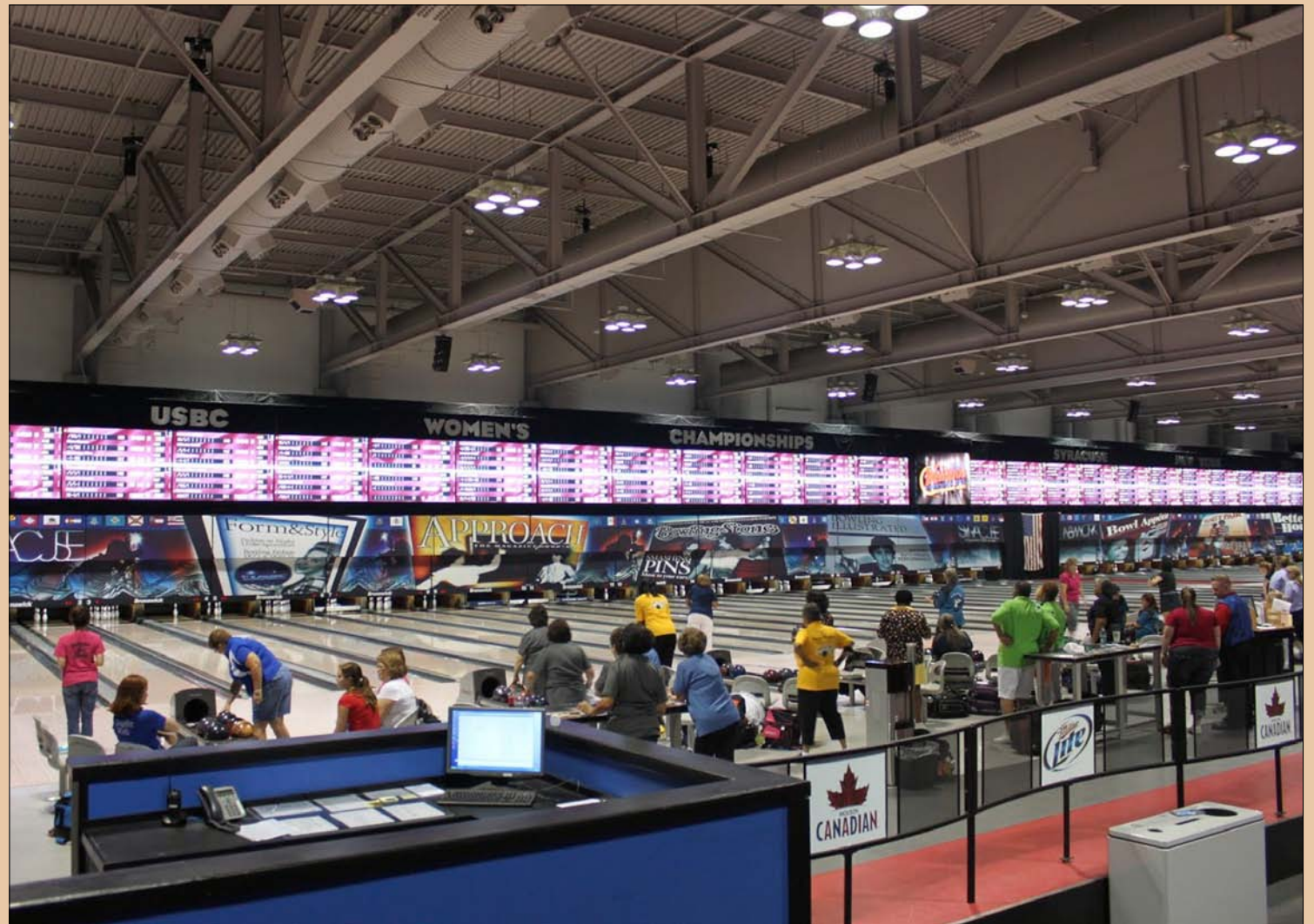
De PBA begon in 1958 met de organisatie van drie toernooien. Twee ervan werden gewonnen door Dick Weber, een topbowler die de jaren erna bijna de helft van alle toernooien won en het gezicht van de PBA werd. Onder impuls van Elias ontwikkelt de PBA zich razendsnel. Illustratief voor de populariteit van de sport in die dagen is het feit dat ster-

Open in 1987 was een prijzenpot van 500.000 dollar beschikbaar, waarvan 100.000 voor de winnaar. Sponsor True Value loofde 100.000 dollar uit voor de eerste speler die tijdens een nationale televisie-uitzending een *perfect game* zou gooien (twaalf strikes op rij, goed voor driehonderd punten). Wanneer dit zou gebeuren tijdens haar eigen evenement (True Value Open) zou het bedrag zelfs worden verdubbeld.

In de jaren negentig stagneert de groei en krijgt de PBA het moeilijk. De ontwikkeling van andere sporten doet de belangstelling voor bowling op televisie afnemen. ABC besluit het in 1997 aflopende contract niet te

wat het nu is geworden. Wij denken dat de PBA het succes van NASCAR kan kopiëren. Tussen de 50 en 70 miljoen Amerikanen bowlen. Velen daarvan volgen de sport, zonder enige promotie of marketinginspanning." Glaser voegt daaraan toe: "Kijk naar hoe moderne sporten zichzelf in de markt zetten. Professional bowling doet niets van dat alles. De meeste wedstrijden komen niet op tv. De league heeft geen *personalities* die voor entertainment zorgen. Dus kansen genoeg. Wij willen bowling interessant maken voor de generatie die is opgegroeid met MTV en videogames. We gaan het dynamischer maken."

Daarnaast zetten de mannen hun zinnen op het introduceren van bowling op het internet. In live-streaming van toernooien en gaming zagen zij de toekomst. De eigenaren van PBA.com (een incassobureau) en PBATour.com (een PBA-bowler die de website in zijn vrije tijd bijhield) werden uitgekocht, de websites werden opnieuw ingericht en in de jaren erna steeds verder uitgebouwd. In 2007 wordt in samenwerking met de USBC de PBA Women's Series geïntroduceerd. Voor het eerst sinds het faillissement van de Professional Women's Bowling Association in 2003 was damesbowlen terug op televisie. Tijdens de 2011 Tournament of

bowler Don Carter in 1964 de eerste Amerikaanse atleet is die een sponsorcontract tekent van 1 miljoen dollar.

In 1961 sluit de PBA een televisiecontract met ABC, waarmee de sport zich voor jaren in de Amerikaanse huiskamers vestigt. De Pro Bowlers Tour, zoals de uitzendingen van het bowlingcircuit worden genoemd, wordt een van de langst lopende televisiedeals ooit. In de jaren zeventig en tachtig trekken de uitzendingen regelmatig meer kijkers dan het collegefootball en -basketball. De PBA sluit sponsorcontracten met grote partijen als Coca-Cola, Ford en Firestone. Het aantal PBA-toernooien groeit. In 1980 waren het er maar liefst 35. En ook het beschikbare prijzengeld stijgt aanzienlijk. In 1965 was bij het Tournament of Champions voor het eerst 100.000 dollar beschikbaar. In 1982 was dit bedrag verdubbeld. En bij de US

verlengen. Ondanks de stagnatie bedraagt het totale prijzengeld van de PBA-toernooien rond de eeuwwisseling nog altijd zo'n 4 miljoen dollar per jaar. In het jaar 1999 wordt Johnny Petraglia de twintigste bowler die de grens van 1 miljoen dollar aan prijzengeld overschrijft.

De schok

In maart 2000 gaat er een schok door de professionele bowlingwereld wanneer bekend wordt gemaakt dat drie ondernemers eigenaar zijn geworden van de PBA. De mannen, Chris Peters, Rob Glaser en Mike Slade, vereffenen de schulden van de PBA en betalen daarnaast nog een bedrag van 5 miljoen dollar voor de overname. Zij zien een sport met een enorme potentie. Peters verwoordt hun visie als volgt: "NASCAR was ooit niets meer dan een stelletje zuiderlingen die linksom stuurden. Kijk eens

Het overtuigen van de leden van de PBA dat de sport bij hen in goede handen was, kostte de drie niet al te veel moeite. Naast de schuldvereffening bood Peters hen aan om het prijzengeld van het nationale PBA-circuit, het seniorcircuit en het regionale circuit jaarlijks met 1 miljoen dollar te verhogen. Dat was voldoende om de deal te laten slagen. Peters werd de nieuwe voorzitter van de PBA en het *low profile* hoofdkantoor van de PBA in Akron (Ohio) werd ingeruild voor een stijlvol kantoor in Seattle. De sport werd aangepast aan de wensen van de moderne consument. Er kwam publiek langs de banen, rockmuziek in de pauze en de bowlers werden vriendelijk doch dringend verzocht meer show en emotie in hun optreden te brengen. De drie lokten Steve Miller, hoofd global marketing, bij Nike weg om de ontwikkeling van de PBA in goede banen te leiden.

Champions strijden de deelnemers voor het eerst om een prijzengeld van 1 miljoen dollar, waarvan 250.000 voor de winnaar. Geen misselijke bedragen voor een sport waarin de gemiddelde professional ongeveer 35.000 dollar per jaar verdient. Topspelers komen beduidend hoger uit. De top-25 van de PBA verdient op jaarbasis zo'n 100-150.000 dollar. Daarbij komen nog persoonlijke sponsorinkomsten en inkomsten uit het geven van clinics. Aan de andere kant hebben profbowlers aanzienlijke reis- en verblijfskosten. Recordverdiener is nog altijd Walter Ray Williams Jr. Hij rolde in zijn carrière al ruim 3,4 miljoen dollar bij elkaar.

De recordbedragen kunnen niet verhullen dat het profbowlen in lastig vaarwater zit. De sport voelt al enkele jaren de

Zie verder pag. 29

Vervolg van pag. 19

gevolgen van de economische crisis. Toernooien houden op te bestaan en het prijzengeld neemt af. Bij sommige toernooien is voor de winnaar slechts 15.000 dollar beschikbaar. Chris Peters gooide in 2010 de handdoek in de ring. Hij was niet langer bereid jaarlijks enkele miljoenen te verliezen aan de noodlijdende PBA. Zijn twee partners blijven de PBA trouw.

De sport voelt al enkele jaren de gevolgen van de economische crisis

Een nieuwe impuls: de PBA League

In een poging de sport een impuls te geven maakt de PBA in oktober 2012 haar plannen bekend voor een nieuw competitiefORMAT. In de PBA League strijden veertig topbowlers om de winst in een serie van aansprekende toernooien. Nieuw daarbij is dat zij dit doen in teamverband. De PBA League zoekt daarmee aansluiting bij het amateurbowlen waar deze vorm al langer bestaat en waar de teamdynamiek en rivaliteit tussen teams belangrijke succesfactoren zijn. Met dit format tracht de PBA opnieuw meer

energie en emotie in de sport te brengen. Ook met de namen en outfits van de teams maakt de PBA haar bedoelingen duidelijk. De PBA League wordt topsport met een flinke dot entertainment! Een andere noviteit is dat de PBA voor elk van de acht teams een eigenaar heeft gezocht. Bijzondere eigenaren wel te verstaan. Zo is tennislegende Billy Jean King eigenaar van de New York City WTT KingPins. Andere *celebrity owners* zijn de voormalig American football-sterren Jerome Bettis, Terrel Owens en LaMarr Woodley, NBA-sterspeler Chris Paul, acteur/komiek Kevin Hart en Jesse Williams, beter bekend als dr. Jackson Avery in *Grey's Anatomy*.

De eigenaren, waarvan er een aantal fervente bowlers zijn, worden nauw betrokken bij het kiezen van de naam van het team, de thuishaven, het teamlogo en de kleding. De eigenaren hoeven geen *franchise fee* te betalen, iets wat wel zal gelden voor toekomstige eigenaren van mogelijke extra teams. De PBA voorziet op termijn een league met twintig teams. De eigenaren zullen mededelen in de reclame-inkomsten van de league. Geoff Reiss, CEO van de PBA: "Ze zullen geen vliegtuigen kunnen kopen van hun PBA-inkomsten, maar op termijn gaan ze zeker geld verdienen."

De acht teams bestaan elk uit vijf spelers, waaronder één *franchise player*. Deze *franchise players* zijn gekozen uit de top-8 van de PBA-ranglijst en vorig jaar al

aan de teams toegewezen. De *franchise players* kregen de taak om tijdens de *player draft* op 9 november hun vier teamgenoten te selecteren, plus een reservespeler. De Dallas Strikers van eigenaar Terrel Owen en *franchise player* Norm Duke hadden de eerste keuze. Zij kozen voor de jonge en steengoede Rhino Page. Alle spelers in de PBA League ontvangen voor de drie maanden durende competitie een basissalaris. Dit loopt uiteen van 10.000 dollar voor een *franchise player* tot 2.000 dollar voor een speler die in de vijfde drafronde is gekozen. De spelers van het winnende team ontvangen elk een bonus van 15.000 dollar.

De PBA heeft voor elk van de acht teams een eigenaar gezocht. Bijzondere eigenaren wel te verstaan

De teams kwamen vanaf 22 januari tegen elkaar uit in individuele toernooien, waar de spelers punten verzamelden voor hun teams. De puntentotalen bepaalden de plaatsingsvolgorde voor een volgende serie teamwedstrijden. De

beste vier teams mochten vervolgens door naar de PBA League Elias Cup Finals op 7 april in Indianapolis waar werd bepaald welk team zich kampioen mocht noemen. De vier teams die zich wisten te plaatsen waren de New York City WTT KingPins, de Motown Muscle, de Brooklyn Styles en de Dallas Strikers. De New York WTT KingPins werden eerste en wonnen 75.000 dollar aan prijzengeld.

Bowling is voor velen een suffe sport. Sommige ondernemers zien vooral een sport met potentie. Professioneel bowlen? Toernooien met een prijzengeld van enkele tonnen? Bowlingmiljonairs? Waarom ook niet? *Sportbusiness the American Way.* ●

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.